אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת לב

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ט"ז שבט תרס"ו - יפו
נמען: בנו, צבי יהודה

הרב קוק מסביר לבנו הרצי"ה שההכרה האמיתית תלויה ביושר הפנימי, באור התורה ובמידות טובות, ולא בריבוי שפות. מי שיסודו הפנימי מלא אמת יכול ללקט את הטוב מכל דבר. ידיעת שפות חשובה רק להשפעה על אחרים, ואסור שתבוא על חשבון הבירור השכלי. בעזרת משל דוד וגלית הרב קוק מבאר שאת המלחמה ב"מחרפי מערכות ישראל" יש לנהל בכלי התורה הפשוטים, "בחמישה חלוקי אבנים".

עיקרי הדברים

- יושר פנימי ותורה מול השכלה ושפות.
- דוד וגלית - כלי התורה במלחמת הדעות.
- דור עקבתא דמשיחא.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו תוב"א[3], ט"ז שבט תרס"ו[4].

בני יקירי [הרצי"ה, בנו, שהיה אז כבן חמש עשרה] ומחמד נפשי ולבבי שליט"א[5].

שמחתני בדבריך הנעימים ונחמדים, ולוא לא הייתי מוטרד כעת הרבה הי'[6] ראוי להאריך בכל דבריך הקצרים, להראותך הנסיון איך מרחיבים רעיונות נכונים מעמק הנפש הישרה, לאפוקי מאותם הסוברים שכל השלמות תלוי' בלעיטה של כמה וכמה שפות. [להוציא מדעת אלה שסוברים שכל השלמות תלויה בלימוד שפות רבות] ההכרה האמיתית היא מתבררת לאדם לפי אותה המדה שהוא עומד על יסוד היושר הפנימי שלו, שאדם מישראל ימצא אותו לפי אותה המדה, שאורה של תורה במעשה ובעיון התרחבה בלבבו, ולפי הערך שהמדות הטובות נקבעו עמוק בנפשו, ואז ממילא יהי'[7] מלא ענג ונועם מזיו עליון, ועל ד' ועל טובו יתענג בשבע שמחות, בשלות השקט וחדוה פנימית, מלאה בטחון ועצמה. ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך ד'. [תהלים ט, יא] וכשהיסוד הפנימי הוא ממולא בלשד חיי אמת וצדק, אז כל מה שמתלקט אל קרבו מן החוץ מיד מתברר, והחלקים הרעים, שהם כמו סיגים, נדחים בתוקף כח החיים הפנימיים, ונשאר הזך והטהור, הנלקט מכל דבר וענין, שהוא נמצא אפילו בעמקי החושך, שאי-אפשר כלל שלא יאירו גם שמה. איזה ניצוצי אורה. "שאול ואבדון נגד ד' אף כי לבות בני אדם" [משלי טו, יא] [משלי]. אמנם מפני שהאדם ראוי שישתוקק להיטיב מטובו

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 תוב"א - תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן
4 תרס"ו - השנה תרס"ו (1905/1906)
5 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
6 הי' - היה
7 יהי' - יהיה

לזולתו, לעמו ולכלל האדם כפי היכולת, מצד ההשפעה ודאי כל מה שיתוסף לו יד ושם בשפות וסגנונים שונים ירבה כח. הסברתו והשפעתו, וכל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה[8] נתחלק לשבעים לשון, [שבת פח] ד' אלקים יתן אמר המבשרות צבא רב [תהלים סח, יב] [שבת]. אבל מי שחושב, שעל חשבון הבירור השכלי, שהוא היסוד העצמי, יכניס את ההשלמה הבלשנית, עד שממנה יבנה. בנין לאומה ולאדם, הרי זה ממעט את הדמות השכלית ממטבע שלו. והשם הוא, התחלת הלשון, "ויקרא האדם שמות", [בראשית ב, כ] והנפילים, שנפלו ושהפילו את העולם [מדרש], "המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם", [בראשית ו, ד] שהביאו שממון לעולם [שם]. "אשר אמרו ללשוננו נגביר, שפתינו אתנו, מי אדון לנו". [תהלים יב, ה] ורוח ד' למלא את כל מחשכי העולם אורה הופיעה על בחיר המין האנושי, שקרא את עצמו ערל שפתים, כבד פה וכבד לשון. [משה רבנו (שמות ד, י; ו, יב)] וכן הדבר הולך ג"כ[9] בדור היותר מאוחר, במי שמתדבק לשתות ממים הנאמנים, שמשם יצא אדון הנביאים, "כי מן המים משיתיהו". [שמות ב, י] ולא במי שהוא חמוש בכלי נשק כבדים אנו צריכים להכות את הפלשתי הערל, - ערל בשר או ערל לב -, המחרף מערכות אלקים חיים ומערכות ישראל, כי לפעמים יאמר דוד הקטן "כי לא נסיתי באלה", [שמואל א יז, לט] כשירצה שאול להלביש אותו מדיו, כ"א[10] בחמשה חלוקי אבנים מן הנחל, [שמואל א יז, מ] שמשימם בילקוט הרועים, בקלע ובאבן, חמשה חומשי תורה וחמש תיבות, ש"י ד' אלקינו ד', [חמש התיבות "שמע ישראל ה' א-להינו ה'", המתכנסות בתיבה השישית "אחד"] שהם מתכנסים בתיבת אחד ע"י[11] הרועים, המתלקטים כולם בכל דור ודור, לבאר ולהסביר עומק חכמת דעת ד' אחד ואורה של תורה, בצירוף קטן של סגנון נהוג בתכסיסי מלחמה, כקלע ואבן, אע"פ[12] שאינו דומה כלל לקובע נחשת ושריון קשקשים של גלית, לא לחרבו ולא לעץ-חניתו, שהוא כמנור אורגים, ולא לחוצפתו של נושא הצינה שלפניו, מ"מ[13] הלא הוא בא בחרב ובחנית, ודוד בא אליו בשם ד' אלקי מערכות ישראל אשר חרף, ע"כ[14] תטבע האבן במצחת הנחשת של מצח אשה זונה, ואח"כ[15] תהי גם חרבו של גלית ביד דוד [תוכן רמזים מתיקוני זוהר]. והדוגמא נוהגת מאד בדור זה של עקבא דמשיחא, אשר חרפו אויביך ד' אשר חרפו עקבות משיחך, ברוך ד' לעולם או"א[16].

כתוב נא בני יקירי מכל פרטי פרטיות שלך, כאשר עשית זה כבר, בזה תשמחני מאד.

מפני הטרדא אקצר ואומר שלו'[17] וברכה לך ולכל אשר לך, צלח ורכב חזק ואמץ בתורה, ויראת ד' ברה וטהורה, צהלת רוח ושמחת לבב, במדות טובות ומעלות יקרות, יהיו תמיד בחבלך ותהי'[18] לאיש מצליח בעזה"י[19], כנפשך היפה ונפש אביך-מצפה אשרך בכל לב,

אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

8 הקב"ה - הקדוש ברוך הוא
9 ג"כ - גם כן
10 כ"א - כי אם
11 ע"י - על ידי
12 אע"פ - אף על פי
13 מ"מ - מכל מקום
14 ע"כ - על כן
15 ואח"כ - ואחר כך
16 או"א - אמן ואמן
17 שלו' - שלום
18 ותהי' - ותהיה
19 בעזה"י - בעזרת השם יתברך